

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

«ΡΟΔΙΝΟΣ»

Νικόλαος Αθ. Μάμαλης

219

Σκοπός του προγράμματος

Στο άρθρο αυτό περιγράφεται το πρόγραμμα «Ροδινός» σκοπός του οποίου είναι η επανεγγραφή των ηχογραφήσεων παραδοσιακής μουσικής και των ηχογραφημένων συνουλιών οι οποίες συνελλέχθησαν κατά τις δύο τελευταίες δεκαετίες στο στούντιο ηχογραφήσεων του Τομέα Μουσικολογίας Θεατρολογίας, αλλά και η εκπόνηση αρχείου ηλεκτρονικής μορφής καταγραφής δεδομένων. Με την ταξιθέτηση αυτή, είναι εφικτή η επεξεργασία, η διαφύλαξη και η κοινοποίηση του μουσικού αρχείου, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικότερα προς μελέτη και παιδεία.

Το δημοτικό τραγούδι ως έκφραση (με τον ποιητικό λόγο, τη μουσική και το χορό) των συναισθημάτων του ανθρώπου, έχει κατεξοχήν λειτουργικό χαρακτήρα και αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση καθημερινών αναγκών μικρών ή μεγάλων ομάδων που διαβιούν υπό ειδικές συνθήκες. Όπως αναφέρει ο διάσημος ερευνητής εθνομουσικολόγος και συνθέτης Μπέλα Μπάρτοκ σε δοκίμιό του οι δημοτικές μελωδίες ενσαρκώνουν «μια καλλιτεχνική τελειότητα υψίστου βαθμού» επειδή είναι το αποτέλεσμα αυτής της μεταμορφωτικής δύναμης που είναι δύναμη φυσική επειδή ασκείται ενστικτωδώς και υποσυνείδητα¹. «Τι είναι η δημοτική μουσική». Ωστόσο, ο μηχανισμός δημιουργίας, συντήρησης και μετάδοσης της δημοτικής μουσικής μέσω προφορικών διαδικασιών άλλαξε ριζικά, με άμεση συνέπεια η παραδοσιακή μουσική να χάνει βαθμιαία τη ζωντάνια και τον αυθορμητισμό της και να οδηγείται στη τυποποίηση². Οι ελάχιστες εστίες λαϊκού πολιτισμού που ακόμα υπάρχουν στη χώρα μας, επιβάλλουν την καταγραφή και τη διερεύνησή τους.

Η συνειδητοποίηση αυτού του φλέγοντος προβλήματος της διάσωσης του παραδοσιακού υλικού, σε συνδυασμό με την αναγνώριση της αξίας του λαϊκού πολιτισμού ως βασικού μέσου για την επίτευξη της εθνικής αυτογνωσίας, συνετέλεσαν, χωρίς αμφιβολία, στην περαιτέρω συστηματοποίηση και ανάπτυξη της σχετικής έρευνας. Σήμερα λει-

1. Μπέλα Μπάρτοκ, «Τι είναι η δημοτική μουσική» 1931, στο Γ. Μ. Σηφάκης, *Μπέλα Μπάρτοκ και δημοτικό τραγούδι*, σ. 55, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 1997.

2. Γ. Αμαργιανάκης, λήμμα «Δημοτική μουσική», στην *Εκπαιδευτική Εγκυκλοπαίδεια*, τ. 30, Εκδοτική Αθηνών 1999, σ. 103.

τουργούν στη χώρα μας αξιόλογα ερευνητικά κέντρα, με οργανωμένες βιβλιοθήκες, συλλογές ηχογραφημένου υλικού και εκδοτικές δραστηριότητες. Στην Ελλάδα λειτουργούν ελάχιστα κέντρα με αρχαία συστηματικά οργανωμένα, και συλλογές ηχογραφημένου υλικού όπως: το Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών (με μια συλλογή γύρω στις 3.000 ηχογραφήσεις), το κέντρο Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, το Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα και το Μουσείο Ελληνικών Λαϊκών Οργάνων- «Φοίβος Ανωγειανάκης» κ.ά.

220

Ένα σημαντικό κέντρο πολιτιστικής κληρονομιάς αποτελεί η Κρήτη με την παραδοσιακή της μουσική, η οποία συντηρείται ακόμη και σήμερα. Ο φυσικός διαμελισμός του νησιού σε επιμέρους διαμερίσματα, οι ιδιαίτερες ασχολίες των κατοίκων και οι ειδικές οικονομικο-κοινωνικές συνθήκες ζωής σε κάθε περιοχή, συνετέλεσαν στη δημιουργία μιας μεγάλης ποικιλίας οργανικών μελωδιών και τραγουδιών, που καλύπτουν όλες τις ανάγκες των ανθρώπων που τα έπλασαν στον υλικό, στον κοινωνικό και στον πνευματικό τους βίο. Από τα τραγούδια αυτά άλλα έχουν τοπική μόνο και άλλα παγκρήτια διάδοση.

Τα προβλήματα τα οποία ανακύπτουν σε ότι αφορά τη διαφύλαξη των ηχογραφημένων μαγνητοταινιών μουσικής είναι γνωστά. Ως σημαντικότερο όλων θεωρείται η φθορά του υλικού, τόσο εξαιτίας της επανειλημμένης χρήσης όσο και της χρονικής αλλοίωσής του. Η δημιουργία πρόσθετων αντιγράφων σε ψηφιακή μορφή (DAT), αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη διαφύλαξη όσο και τη διάσωση του ηχητικού υλικού. Παράλληλα, εκτός από τη συντήρηση, θεωρείται αναγκαία η ταξινόμηση προκειμένου να καθίσταται ευχερής πρόσβαση και πλοήγηση στο υπάρχον υλικό, τόσο από ειδικούς ερευνητές όσο και από άμεσα ενδιαφερόμενους, διαδικασία που στο παρελθόν δεν είχε τελεσφορήσει, και γινόταν με δυσχερή και περίπλοκο τρόπο. Με την εκ νέου εγγραφή αλλά και την ηλεκτρονική ταξινόμηση, καθίσταται πιο προσιτή ακόμα και η εξ αποστάσεως παρακολούθηση των δεδομένων.

I

*Το μουσικό υλικό του Εργαστηρίου Μουσικολογίας.
Η διαδικασία μετεγγραφής των μαγνητοταινιών.*

Οφείλουμε ακόμα μια φορά να επισημάνουμε την αναγκαιότητα της καταγραφής και στοιχειοθέτησης του υπάρχοντος υλικού, η ύπαρξη του οποίου θεωρείται μοναδική και η αξία του ανεκτίμητη. Στην πλειονότητά τους οι ηχογραφήσεις αυτών, οφείλονται στις μακροχρόνιες ενέργειες του καθηγητή Εθνομουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών κυρίου Γεωργίου Αμαργιαννάκη, και αποκτούν ιδιαίτερη πολιτιστική σημασία, εξαιτίας της περιόδου κατά την οποία έλαβαν χώρα οι καταγραφές αυτές (1980-1990), περίοδος, κατά την οποία διασώζεται ακόμα αμιγώς η κρητική μουσική παράδοση, από επαγγελματίες όσο και ερασιτέχνες μουσικούς της παραδοσιακής κοινωνίας. Κατά την υλοποίηση του επί μέρους προγράμματος ηχογραφήθηκε εκ νέου το υπάρχον ήδη μουσικό υλικό σε κασέτες ψηφιακής τεχνολογίας, προκειμένου να δημιουργηθούν νέα αντίγραφα του υλικού. Το προϊόν της ταξινόμησης του υλικού αυτού, έχει μείνει σε μεγάλο βαθμό αναξιοποίητο, παρότι αποτελεί τεκμήριο της ζωντανής κρητικής μουσικής παράδοσης, και προϊόν μιας πολιτιστικής κληρονομιάς η οποία έχει ελάχιστα διερευνηθεί και μελετηθεί.

Οι καταγραμμένες αυτές ηχογραφήσεις, οι οποίες περιλαμβάνονται στα αρχεία του Εργαστηρίου Μουσικολογίας του Τμήματος Φιλολογίας, διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες:

Στις ηχογραφήσεις παραδοσιακής μουσικής, οι οποίες έγιναν ως επί το πλείστον κατά τη δεκαετία του 1980. Οι εγγραφές αυτές, πραγματοποιήθηκαν χάρη στη κατάλληλη τεχνική υποδομή του Εργαστηρίου ηχογραφήσεων και είχαν ως αποτέλεσμα την άρτια ηχογράφηση και καταχώρισή τους σε μαγνητοταινίες. Περιλαμβάνουν τραγούδια της Δυτικής Κρήτης δηλαδή τα λεγόμενα ριζίτικα τραγούδια, τα οποία ονομάστηκαν έτσι διότι ο αρχικός τόπος δημιουργίας τους εντοπίζεται στα χωριά που είναι κτισμένα στις ρίζες των Λευκών Ορέων. Αποτελούν ξεχωριστή ομάδα ελληνικών δημοτικών τραγουδιών και περιλαμβάνουν όλα τα είδη και τις κατηγορίες των δημοτικών τραγουδιών των άλλων ελληνικών περιοχών πλην του κύκλου των «κλέφτικων τραγουδιών». Βάσιμες ενδείξεις υπάρχουν μόνο για την κατηγορία των ιστορικών τραγουδιών. Τα υπόλοιπα τραγούδια τα οποία είναι και τα περισσότερα, κάθε προσπάθεια διαχωρισμού τους είναι εξαιρετικά δύσκολη αν όχι και μάταιη. Με βάση στοιχεία των μέχρι τώρα ποιητικών τους κειμένων θα μπορούσαμε να πούμε ότι αρκετά από αυτά με εμφανές το ακριτικό στοιχείο, προέρχονται από τους βυζαντινούς χρόνους, ενώ άλλα, με στοιχεία περισσότερο πραγματιστικά, από τους χρόνους της βενετοκρατίας, ένα τρίτο στρώμα από την εποχή της βενετοκρατίας και ένα τέταρτο με νεότερα τραγούδια που αναφέρονται σε ιστορικά γεγονότα του εικοστού αιώνα (Μάχη της Κρήτης, Κατοχή Αντίστασης Εμφύλιος και Κυπριακός Αγώνας). Οι ίδιοι οι Κρήτες διακρίνουν τα ριζίτικα σε δύο μεγάλες κατηγορίες: της *τάβλας* και της *στράτας*. Τα πρώτα τραγουδιούνται πάντοτε στην τάβλα, δηλαδή στο τραπέζι του συμποσίου με αφορμή κάποιο ευτυχές γεγονός (γάμος βάφτιση, ονομαστική γιορτή, άφιξη ξενιτεμένου). Αντίθετα τα τραγούδια της στράτας, όπως ήδη αναφέρθηκε, τραγουδιούνται πάντοτε σε πορείες με την συνοδεία μουσικών οργάνων. Στην κατηγορία των τραγουδιών με παγκρήτια διάδοση ανήκουν οι λεγόμενες ρίμες, πολύστιχα σε ιαμβικούς δεκαπεντασύλλαβους στίχους ομοιοκατάληκτα ποιήματα, με μορφή αφηγηματική και περιεχόμενο συνήθως ιστορικό, αλλά επίσης και κοινωνικό και θρησκευτικό, ερωτικό κ.ο.κ. Στην ίδια κατηγορία ανήκουν και τα δίστιχα, σε ομοιοκατάληκτους ιαμβικούς δεκαπεντασύλλαβους στίχους, κοινώς μαντινάδες, είδος το οποίο παρουσιάζει και σήμερα αρκετή άνθηση. Οι μαντινάδες τραγουδιούνται πάνω σε διαφορετικούς μελωδικούς σκοπούς, από τους οποίους άλλοι είναι χορευτικοί και άλλοι εξυπηρετούν καθαρά το τραγούδι. Αρκετές από τις οργανικές ηχογραφήσεις εντάσσονται στους κρητικούς χορούς και περιγράφονται σύμφωνα με το ιδιαίτερο ρυθμικό σχήμα τους, όπως ο-συρτός, γνωστός ως χανιώτικος συρτός, ο καστρινός πηδηκτός, η σούστα και ο πεντοζάλης (σιγανός και γρήγορος), ενώ υπάρχουν και κάποιοι άλλοι με καθαρά τοπικό χαρακτήρα όπως ζερβόδεξος, αγκαλιαστός, μικρός-μικράκι κ.α. Ο συνολικός τους αριθμός ξεπερνά τις 400. Ανάμεσα στις εγγραφές, πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν και η ηχογράφηση συλλογής δίσκων 45 στροφών με τραγούδια παραδοσιακής κρητικής μουσικής.

Στην άλλη κατηγορία ηχογραφήσεων εντάσσονται και οι εκδηλώσεις οι οποίες έλαβαν χώρα στο Πανεπιστήμιο (από το 1983 μέχρι το 1997) ποικίλου περιεχομένου (παραδοσιακής, κλασικής, παραδοσιακής μουσικής των λαών κ.ά.), και οι οποίες αποτελούν εξίσου ενδιαφέρον αρχειακό υλικό. Η περιγραφή τους είναι λιγότερο λεπτομερεια-

κή, ωστόσο γίνεται αναφορά τόσο στο είδος και στο χαρακτήρα της μουσικής, καθώς και τους συγκεκριμένους ερμηνευτές, ενώ οι πληροφορίες σχετικά με αυτές εμπλουτίζονται παράλληλα με όσα στοιχεία κατέστη δυνατόν να συγκεντρωθούν.

II

Το αρχείο ηλεκτρονικής μορφής διαχείρισης δεδομένων «Ροδινός»

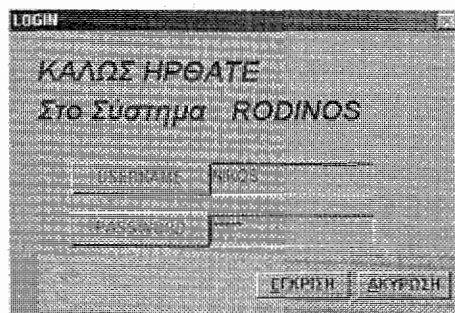
222

Σε ότι αφορά την ταξινόμηση και στην καταγραφή των χαρακτηριστικών κάθε κομματιού, αυτό, οργανώθηκε σύμφωνα με τις αρχές της εθνομουσικολογικής έρευνας, ληφθέντων υπ' όψιν συγκεκριμένων άρθρων³ γύρω από τον τρόπο οργάνωσης παραδοσιακού αρχείου, αλλά, και της πλούσιας εμπειρίας του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών, προκειμένου να συνταχτεί το κατάλληλο αυτό πλαίσιο. Παρότι η πλειονότητα των εγγραφών προέρχεται από την κρητική μουσική παράδοση, το περιβάλλον είναι τοιούτο-τρόπως διαμορφωμένο, ώστε να συμπεριλάβει και μουσικές καταγραφές από κάθε περιοχή του ελλαδικού ορίζοντα.

Η εισαγωγή νέων επιστημονικών μεθοδολογιών για την προάσπιση της έρευνας και της εκπαίδευσης, αποτέλεσε το βασικό κίνητρο υλοποίησης του εν λόγω σκοπού. Προκειμένου να τελεσφορήσει το πρόγραμμα, επιστρατεύονται οι απαραίτητες γνώσεις τόσο ιστορικές, φιλολογικές, εθνομουσικολογικές όσο και πληροφορικής προς την κατεύθυνση κατάλληλης διαχείρισης βάσης δεδομένων και, ειδικότερα, οργάνωσης και διαχείρισης αρχείων, καθώς και επεξεργασίας ψηφιακού ήχου (διαχείριση αρχείων τύπου .wav). Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε στο Εργαστήριο ηχογραφήσεων του Τομέα Θεατρολογίας Μουσικολογίας του τμήματος Φιλολογίας. Το πλαίσιο στο οποίο οφείλει να συμμορφωθεί το περιβάλλον, είναι τέτοιο ώστε να καλύπτει ένα ευρύ φάσμα πληροφοριών γύρω από την παράθεση χρονικών, τοπικών, μουσικών, καθώς και εθνολογικών στοιχείων της κάθε συγκεκριμένης εγγραφής. Χάρη στη σύμπραξη και στη συναίνεση ατόμων διαφορετικών ειδικοτήτων έγινε παραγωγικά εφικτή η διεκπεραίωση του προγράμματος.

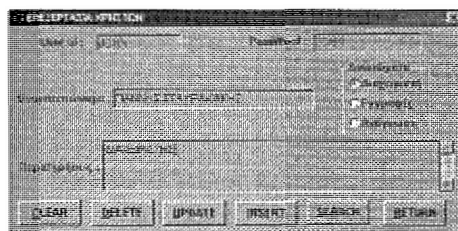
Λόγω της ιδιότητας των παραμέτρων, του τρόπου εκτίμησης και αξιολόγησής τους, αλλά και της χαμηλής χρηματοδότησης του προγράμματος, το εγχείρημα παρουσίασε αρκετές δυσχέρειες, σε ό,τι αφορά στην υλοποίηση των διατυπωθέντων προτάσεων. Από τους υπεύθυνους του προγράμματος, συνεκτιμήθηκε ιδιαίτερα η ανάγκη να αποτυπωθεί σ' αυτό το αρμόζον πλαίσιο και η ένταξη αποτελεσματικών παραμέτρων με τον προσήκοντα συνδυασμό δεδομένων, προκειμένου να φθάνουν στο χρήστη οι περισσότερες πληροφορίες που αυτός κρίνει απαραίτητες. Όλα τα στοιχεία περιβάλλοντος τα οποία αναγράφονται στην ταξινόμηση Ροδινός μπορούν να αξιοποιηθούν από τον ενδιαφερόμενο, έτσι ώστε να καθίσταται ευκολότερη και πιο αποτελεσματική η διαχείριση του ηλεκτρονικού αρχείου, να εστιάζεται με ευχέρεια το ενδιαφέρον στα ειδικά δεδομένα που τον απασχολούν. Έτσι, επί παραδείγματι, δύναται ανά πάσα στιγμή μέσω του διακό-

3. Α. Λιάβας, «Η οργάνωση και λειτουργία ενός αρχείου παραδοσιακής μουσικής», *Εθνογραφικά* 4-5, Ναύπλιο 1983-1985, σ. 177-186.

Σχήμα 1. Είσοδος στο περιβάλλον διαχείρισης δεδομένων Ροδινός.

223

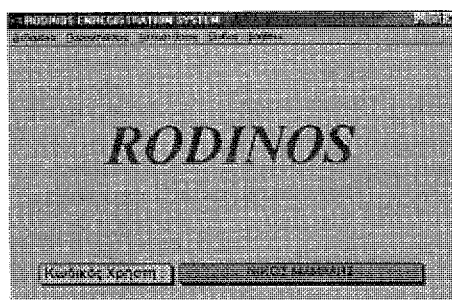

Σχ. 2. Αναγνώριση λογισμικού των ατόμων πρόσβασης για ανάγνωση ή εισαγωγή δεδομένων.

πτη «Έρευνα κατά τίτλο», να καλεί τον πρωτότυπο πίνακα από τον οποίον και να διευκολύνεται ως προ της απρόσκοπτη αναζήτηση και τον εν τάχει εντοπισμό των αντίστοιχων τραγουδιών. Τοιουτοτρόπως δρώντας, τα αντίστοιχα ψηφιακά αντίγραφα (DAT) καθίστανται προσπελάσιμα. Έτσι, χωρίς να απαιτούνται ειδικές γνώσεις, ο χρήστης εργάζεται σ' ένα οικείο περιβάλλον όπου, πέραν των συμβατικών μεθόδων ενός μουσικού αρχείου, του δίνεται η δυνατότητα να εκμεταλλευτεί και όλα τα πλεονεκτήματα μιας ψηφιακής βιβλιοθήκης. Επίσης έχει τη δυνατότητα να εκτυπώνει τα στοιχεία μιας εγγραφής.

Το πρόγραμμα Ροδινός εκτός των δυνατοτήτων τις οποίες άμεσα παρέχει, παραμένει ανοιχτό προκειμένου να εμπλουτιστεί, να επεκταθεί και γενικότερα να συμπληρωθεί με νέες πληροφορίες ερευνητών χρηστών, όσο και από μουσικολόγους οι οποίοι δείχνουν πρόθυμοι να αναζητήσουν, να εμπλουτίσουν, να συσχετίσουν και να αποθηκεύσουν πρόσθετο υλικό, το οποίο αφορά στις συγκεκριμένες ηχογραφήσεις, στη ζωή και στο έργο των δημιουργών, και στην προέλευση των τραγουδιών. Για την πρόσβαση των ενδιαφερομένων, προνοήθηκε ένα ειδοποιητικό παράθυρο δικλείδα, μέσω του οποίου ορίζεται ο ενδιαφερόμενος μέσω του διαχειριστή του προγράμματος, και εισέρχεται σ' αυτό είτε απλώς ως χρήστης, είτε με δικαίωμα παρέμβασης και συνεπώς τροποποίησης των δεδομένων (Σχ. 3).

Έτσι, το αρχείο μπορεί να επαυξάνεται συνεχώς και να συμπληρώνεται, έτσι ώστε να αποτελέσει το αναντικατάστατο σημείο αναφοράς για φοιτητές, διδάσκοντες και ερευνητές. Θεωρείται δεδομένη η μετά φροντίδος διαφύλαξη του αναλώσιμου υλικού, υπό αρμόζουσες συνθήκες.

Σχ. 3. Γενικό περιβάλλον του προγράμματος μετά την αναγνώριση του χρήστη.

224

Σε ό,τι αφορά τώρα στις κύριες ψηφιακές σελίδες καταγραφής των δεδομένων μπορούμε να επισημάνουμε τα εξής:

Στο ειδικό περιβάλλον που προβλέπεται για κάθε κομμάτι, υποδεικνύεται μια σύνομη μουσική ανάλυση. Οι εγγραφές είναι κατάλληλα ταξιθετημένες, τόσο ως προς την αύξουσα αρίθμηση των ψηφιακών ταινιών όσο και ως προς την αύξουσα αρίθμηση εγγραφών. Τα χαρακτηριστικά κάθε ηχογράφησης, τα οποία υποστηρίζονται από ξεχωριστούς καταλόγους είναι:

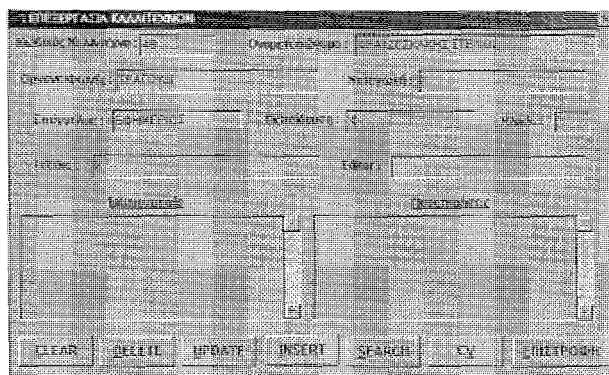
- κατάλογος στον οποίο επιγράφονται περιφερειακά δεδομένα των εγγραφών (συσκευή καταγραφής, ταχύτητα εγγραφής, ημερομηνία ηχογράφησης κ.ά.), και τα οποία παρατίθενται σε ιδιαίτερη ηλεκτρονική σελίδα.
- Ειδικός κατάλογος για κάθε καλλιτέχνη στον οποίο παρατίθεται όσα δεδομένα αναδεικνύουν τη ζωή και το έργο των καλλιτεχνών, έτσι ώστε να μην είναι απαραίτητη η άμεση πρόσβαση στο περιβάλλον του αρχείου. Επίσης παρέχεται η δυνατότητα ενός συγκεντρωτικού καταλόγου, ευρετήριο για όλους τους καλλιτέχνες (Σχ. 5).

Προβλέπεται ειδική αναφορά για τον τόπο προέλευσης της συγκεκριμένης ηχογράφησης και του τόπου συλλογής κάθε κομματιού, λαμβάνοντας έτσι υπ' όψιν τη διαφοροποίηση η οποία είναι δυνατόν να συμβεί μεταβαίνοντας από τη μια επαρχία στην άλλη.

Στο ειδικά διαμορφωμένο περιβάλλον κάθε καλλιτέχνη τα στοιχεία τα οποία διατίθενται είναι τα εξής (σχ. 4) :

- Ονοματεπώνυμο.
- Επάγγελμα.
- Ημερομηνία και τόπος γέννησης.
- Τόπος διαμονής.
- Ταξίδια κατά το παρελθόν.
- Μόρφωση.

Τέλος, ο κύριος κατάλογος στον οποίο παρουσιάζεται η μουσική ανάλυση κάθε εγγραφής παραδοσιακής μουσικής. Εκτός της χρονικής διάρκειας και αριθμού ταξινόμησης στις παλαιότερες (μαγνητοταινίες) και νεότερες (DAT) ηχογραφήσεις, υπαγορεύονται επιπλέον χαρακτηριστικά όπως ο ρυθμός, η κλίμακα, η αρχή του

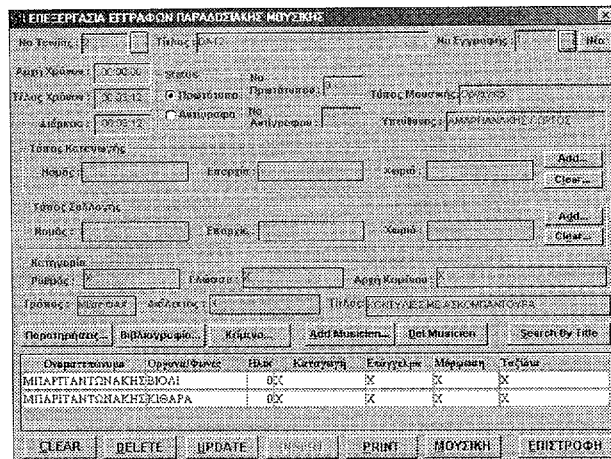
Σχ. 4. Περιβάλλον προς επεξεργασία δεδομένων των καλλιτεχνών.

Όνοματεπώνυμο	Όνομα Φωνή	Ηλικία	Κατηγορία	Επάγγελμα	Μόρφωση	Ταξίση
ROSS DILLY	ΜΑΓΟΥΤΟ	0	X	X	X	X
ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ	ΝΟΡΦΩΔΣ	10	X	X	X	X
ΑΘΥΣΑΚΗΣ ΜΑΝΩΛ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ		10	X	X	X	X
ΑΘΥΣΑΚΗΣ ΜΑΝΩΛ-ΚΟΥΡΑ		10	X	X	X	X
ΑΛΕΞΑΚΗΣ	ΚΟΥΡΑ	10	X	X	X	X
ΑΛΕΞΑΚΗΣ	ΠΡΑΓΟΥΔΙ	10	X	X	X	X
ΑΛΕΞΑΚΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΜΑΓΟΥΤΟ		165	X	ΜΟΥΣΙΚΟΣΩΦΩΝ	X	X
ΑΛΕΦΑΝΤΙΝΟΣ Ν	ΜΑΓΟΥΤΟ	10	X	X	X	X
ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ ΓΡΑΚΗΣ ΚΟΥΡΑ		10	X	X	X	X
ΑΡΕΤΟΥΣΑΚΗΣ ΣΠΗΛΙΑΣ ΜΑΓΟΥΤΟ		10	X	X	X	X
ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ		10	X	X	X	X

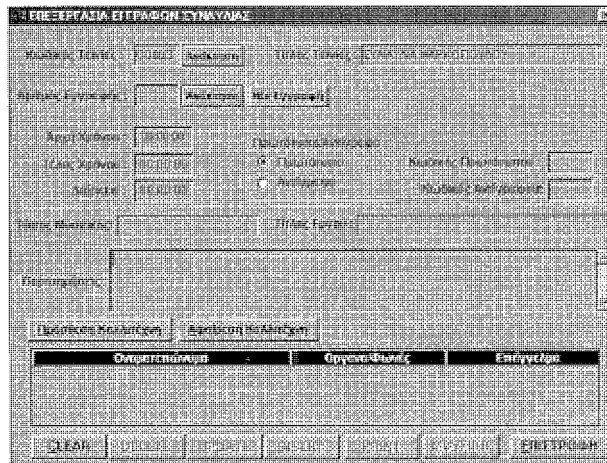
Σχ. 5. Γενικός κατάλογος καλλιτεχνών κατ' αλφαβητική σειρά.

κειμένου, κατηγορία κ.ά. Το νέο περιβάλλον πρόσβασης της βάσης δεδομένων, μας προσφέρει τη δυνατότητα να συμπεριλάβουμε ανεξάρτητες παραμέτρους-παράθυρα, όπως, ειδικό παράθυρο για το κείμενο της μελωδίας (με το διακόπτη «Κείμενο»), άλλο έχει προνοηθεί για κάποια σχόλια ή κρίσεις του ερευνητή, όπως επί παραδείγματι πληροφορίες γύρω από την άρτια ή χαμηλή ποιότητα της συγκεκριμένης εγγραφής (διακόπτης «Παρατηρήσεις»). Άλλες διευκολύνσεις που συμπληρώνουν κάθε εγγραφή, είναι η διάθεση βιβλιογραφίας που ενδεχομένως προκύπτει για το εκάστοτε μουσικό κομμάτι (διακόπτης «Βιβλιογραφία»), η εκτύπωση της συγκεκριμένης σελίδας (εντολή «Print») καθώς, και η δυνατότητα ανάκλησης μιας σύντομης μουσικής εισαγωγής. Εκτός των ανωτέρω, συμπεριλαμβάνονται επιγραμματικά και δεδομένα των συμμετεχόντων καλλιτεχνών, τα όργανα με τα οποία ερμηνεύουν το συγκεκριμένο κομμάτι, ενώ μια εκτενέστερη βιογραφία εκάστου καλλιτέχνη, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να αναζητήσει σε άλλο, κατάλληλα προετοιμασμένο ανεξάρτητο περιβάλλον (Σχ. 4).

Μια άλλου τύπου ταξινόμηση, η οποία στοιχειοθετεί δεδομένα, είναι εκείνη των ηχογραφημένων συναυλιών. Ένεκα της ετερογένειας του αποθηκευμένου υλικού (παραδοσιακή, κλασική μουσική νέων συνθετών κ.ά.), το περιβάλλον διαφοροποιείται αισθητά τόσο ως προς τις πληροφορίες, όσο και ως προς τα δεδομένα τα

Σχ. 6. Κύριο περιβάλλον επεξεργασίας δεδομένων εγγραφών παραδοσιακής μουσικής.

Σχ. 7. Περιβάλλον για την επεξεργασία δεδομένων των συναυλιών.

οποία προβάλλονται. Συγκεκριμένα, περιγράφονται στοιχεία όπως: το είδος μουσικής, τα ονόματα των συμμετεχόντων καλλιτεχνών, γενικά χαρακτηριστικά των μουσικών έργων, και ο χρόνος και ο τόπος τέλεσης της συναυλίας, χωρίς να γίνεται λεπτομερής μνεία κάθε μουσικού έργου, ιδιαίτερος, έργα που δεν απασχολούν για άμεση μελέτη. Η ιδιαιτερότητά τους έγκειται στη μοναδικότητα της μαρτυρίας τους ως θησαυρών πολιτιστικής δραστηριότητας του Πανεπιστημιακού Ιδρύματος (Σχ. 6).

III

Προοπτικές του αρχείου ηλεκτρονικής καταγραφής «Ροδινός».

Η χαμηλή χρηματοδότηση, καθώς και η έλλειψη της απαραίτητης τεχνολογικής υποδομής, δεν κατέστησαν επί του παρόντος δυνατή την περαιτέρω ανάπτυξη και τελειοποίηση του αρχείου. Οι προοπτικές σύμφωνα με τις οποίες οφείλει να ενεργοποιηθεί η περαιτέρω επέκταση του προγράμματος, εφόσον εγκριθεί η απαραίτητη χρηματοδότηση για απασχόληση τόσο του εξειδικευμένου προσωπικού όσο και για την αγορά των απαραίτητων συμπληρωματικών τεχνολογικών συσκευών, φρονούμε ότι πρέπει να ακολουθήσει τις εξής κατευθύνσεις:

227

- Περαιτέρω συμπλήρωση και αναζήτηση των απαραίτητων πληροφοριών σχετικών με τις καταγραμμένες ηχογραφήσεις.
- Αναζήτηση καλλιτεχνών παραδοσιακής μουσικής και ηχογράφησης καθώς και μουσικών δραστηριοτήτων σε συνεργασία με το Εργαστήριο Μουσικολογίας του Τμήματος Φιλολογίας. Ευπρόσδεκτη είναι βέβαια κάθε πρωτοβουλία ιδιώτη ή άλλου ιδρύματος, προκειμένου να εμπλουτιστεί και να επεκταθεί η ενημέρωση του αρχείου.
- Επέκταση του προγράμματος στο δίκτυο και σύνδεση με το περιβάλλον δεδομένων της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Κρήτης. Με τη σύνδεση αυτή, καθίσταται εφικτή η πρόσβαση των ενδιαφερομένων μέσω on line σύνδεσης Internet.
- Ψηφιακή καταχώριση των εγγραφών, προκειμένου να διαφυλαχθούν οι ηχογραφήσεις και σε ψηφιακή μορφή (CDROM).

Η τελειοποίηση του προγράμματος θα γίνει εντός ολίγου εφικτή, και αυτό θα είναι διαθέσιμο, έτσι ώστε να αποτελέσει ολοκληρωμένο προϊόν για τη διαχείριση μουσικών δεδομένων και προς χρήση κάθε ενδιαφερόμενου (ιδιώτη ή άλλων ιδρυμάτων).